

Es va despertar a tres quarts de cinc, un quart abans que sonara el despertador. Es va incorporar de seguida, lentament però sense cap rastre de mandra. Va romandre asseguda al llit durant una estona breu. Va agafar el despertador i en va desconnectar l'alarma. Sempre despertava un quart d'hora abans que sonara, si més no des de feia tres o quatre anys: des de feia tres anys, vuit mesos i catorze dies. D'ençà que va morir el seu home, sempre despertava un quart abans que sonara el despertador. Potser era la fredor del llit buit. Potser eren els records a vessar que l'ofegaven. Potser era la solitud de l'ànima.

Es va persignar i va resar un *Padrenuestro* i un *Avemària*, en castellà, conforme li'ls havien ensenyat i conforme els havia resats sempre. Va agafar el retrat emmarcat de l'home que tenia damunt la tauleta de nit i se'l va mirar intensament durant uns moments. Li va fer un bes acompanyat d'un sospir profund i un "ai, senyor" resignat i enyorant. En acabant, va tornar a persignar-se, va deixar el retrat al seu lloc damunt la tauleta i es va alçar.

Es va posar la bata i va anar a la cambra de bany. La casa era freda, molt freda. Aquell hivern havia estat inusualment gèlid i grisós. A l'excusat, cada alenada enlairava petits núvols de baf que accentuaven encara més la sensació de gelor. Es va llevar la bata i va orinar. Es va cobrir els muscles amb una toca brodada amb les seues inicials. Es va

rentar les mans i la cara amb l'aigua ben freda que rajava per l'aixeta. Es va eixugar el rostre i el va observar uns instants reflectit a l'espill ovalat que tenia davant seu. Hi va constatar el pas dels anys en la seua pell flàccida i envellida i en el munt de solcs profunds i llargs que l'atapeïen. Pausadament, amb un posat i un pensament melangiosos, es va pentinar amunt i avall amb un raspall. Va enrotllar els cabells i es va fer un petit figó que va subjectar amb quatre ganxets. En acabant es va llevar la toca, en va espolsar uns quants cabells blancs que hi havien caigut i es va a tornar a posar la bata.

Va anar a la cuina. Del rebost va traure un parell de creïlles i un parell d'ous. Va pelar les creïlles a trossets menuts i fins. Va abocar un raig d'oli en una paella i les hi va fregir. Va batre els ous i va acabar d'enllestir la truita. Quan la va tenir acabada, la va tallar a trossets i els va guardar acuradament en una recaptera d'alumini. En un cabàs de cànem va posar la recaptera, una tomaca ben rentada, un grapat de nous, un tros de pa fet a casa, un parell de taronges, mitja marraixeta de vi, una botella d'aigua que va omplir de l'aixeta, un torcabagues de tela i una navalla.

Va recórrer la casa de cap a cap, una casa gran —potser massa gran per a tan poca gent— i vella —potser massa vella per a tan vells records—. Al costat de la porta d'entrada hi havia la cambra del fill. En va obrir la porta i hi va entrar. El va cridar amb una veu apaivagada i pansida mentre obria els finestrons. Al carrer encara era nit tancada. Com que no va rebre cap resposta, el va tornar a cridar amb la mateixa veu descoratjada i monòtona. El soroll del frec del cos contra els llençols i una mena de grunyit indefinit de desplaença van ser els indicis que el fill despertava. Li va traure la roba de l'armari i li la va deixar preparada damunt la cadira que hi havia al costat de la còmoda. Als peus del capçal li va col·locar les sabatilles de drap i un parell de calcetins de llana dels més calents. La mare va eixir de la cambra amb

la mateixa lassitud resignada amb què hi havia entrat, i va dirigir les passes cap al seu dormitori per tal de vestir-se.

El fill va tornar a grunyir i es va incorporar pesadament. Va seure al llit mentre es posava les sabatilles de drap. Es va refregar la cara violentament tres o quatre voltes, com si volguera esborrar del rostre les empremtes del cansament de les hores intempestives, les arrugues de la nit, el rastre del matalaf en soledat. Es va vestir lentament i feixuga. Va recórrer la casa de cap a cap fins aplegar a la cambra de bany. La casa era freda, molt freda. A l'excusat, cada alenada enlairava petits núvols de baf que accentuaven encara més la sensació de gelor. Va pixar i va obrir l'aixeta del lavabo. Es va rentar les mans i la cara, tot esbufegant a causa de la gelor de l'aigua. Es va banyar un poc els cabells i es va pentinar. Mentre ho feia, va veure reflectit el seu rostre a l'espill ovalat. Es va refregar la barbeta. Tenia barba de tres dies. Va decidir que l'endemà s'afaitaria. Va romandre uns instants immòbil davant l'espill. Cinquanta-dos. Dimarts passat n'havia fet cinquanta-dos. Va pensar que ja era massa tard per trobar una femella. Una vegada va festejar unes setmanes amb una xicota, però d'això ja feia gairebé vint anys. Ja no n'hi havia hagut cap més, de festeigs. Va negar amb el cap com si volguera espantar de dintre seu els mals pensaments i es va dirigir cap a la cuina.

A la cuina, la mare escalfava en un cassó una mica de llet i torrava unes llesques de pa mentre la cafetera era al foc. Va seure a taula i va esperar que acabara de preparar el desdjuní. La mare va omplir dos tassons de café amb llet i va posar un rajolinet d'oli i un pessiguet de sal en cada llesca de pa. Es van desdjunar amb rapidesa, en silenci.

—On aniràs hui? —va preguntar la mare alhora que alçava taula i es disposava a escurar els dos gots i el plat que havien fet servir.

—A la Punta. Diuen que estan traent sarg gran.

—Farà bona mar?

—Ahir en feia.

—T'he preparat una truita.

—Bo.

Va traure del rebost una botella d'anís i en va omplir una copeta, Se la va beure d'un glop i es va alçar.

—A la nevera, en un racó, tens els calamars.

El fill va obrir la nevera i en va traure una bosseta de plàstic amb uns quants calamars. La va posar al cabàs, al costat de la recaptera. Va agafar el cabàs i va besar la mare.

—Abriga't, que fa fred —va dir ella.

Ell va assentir amb el cap i es va dirigir cap a la porta de la cuina.

—Hui faré olleta.

Va tornar a assentir. Es va posar un impermeable gros que hi havia al respatler de la cadira i va fer un gest amb la mà a la mare.

—Vés amb compte, fill.

Quan va obrir la porta de casa, un vent gèlid el va colpir al rostre. Va deixar el cabàs en terra per cordar-se la cremallera de l'impermeable. Se'n va alçar el coll gairebé fins a les orelles i va bufar a les mans amb força per tal de fer-les entrar en calor. Va travessar el carrer enmig d'un silenci de nit d'hivern cru. Va caminar fins a la fi del carrer, on hi havia aparcats el cotxe, un cotxe vell i desarranjat que demanava a crits un bon repàs de xapa i pintura. “Total, per a qui ha de pujar-hi...”, va pensar en descobrir una nova abonyegadura al costat dret del parafang de darrere.

Va pujar al cotxe i va ficar la clau al contacte. No era fàcil que es posara en marxa al primer intent ni al segon, amb un fred com aquell. El motor va engegar després de cinc o sis temptatives. Ho va fer com un malalt gemegós que tus i escup i arranca flegmes d'una gola infectada i febril. Des del tub d'escapament lleugerament foradat es va escampar carrer amunt una fumaguera blanca i espessa acompanyada

d'uns quants esclafits repetitius que van trencar amb estrèpit el silenci dels darrers glops de la nit. Dins del cotxe, els cristalls es van embafar ràpidament. Va passar la mà pel de davant, tot tractant de obrir un badall de claror que li permetera veure-s'hi amb certa nitidesa. Va abaixar una mica la finestreta perquè entrara una mica d'aire i els cristalls no s'embafaren més encara. Va encendre una cigarreta, va xuclar profundament i va emprendre el camí.

El port era a penes a dos quilòmetres d'allí. Tot i això, el trajecte se li va fer llarg. Amb una mà conduïa el volant mentre que amb l'altra fregava amb insistència el parabrisa, que s'embafava tossudament. Quan va aplegar al port, va aparcar el cotxe davant mateix d'on hi havia la barca. La barca, la Maria, era un llaüt no massa gran que va heretar del pare. A pocs metres d'allí va veure Sebastià a bord de la Dolores, acabant d'enllestir els aparells.

—Què fem, valent? —va exclamar Sebastià, deixant per un moment la feina i encenent un cigarret.

—Ei, què fem? —va respondre encenent-ne un també.

—On vas hui?

—A la Punta.

—Diuen que s'està traent sarg gran allí.

—Això diuen.

—I ta mare, com va?

—Bé, millor que tu i que jo.

—És forta.

—Sí.

—Fes-li records.

—De la teua part.

—Au.

—Au.

Va ser el pare qui el va ensenyar a pescar. El pare també hi anava tots els diumenges de l'any, tant se val que fóra estiu com

hivern. “El pare sí que en sabia, de pesca”, va pensar mentre deixava el cabàs a la barca i n’engegava el motor. Quan va passar per davant de la barca de Sebastià tots dos van enlairar el braç a tall de comiat.

Al poc d’eixir del moll, les primeres albors del matí es van anunciar a l’altra banda del cap que protegia la badia. La negror del cel de la nit va donar pas a una claror tímida que preludiava un dia ras i net. Va menar el llaüt cap a la Punta, directament. Sempre era a temps de provar en un altre indret si les coses no hi rutllaven bé. No va tardar gaire a arribar allà on volia. “Veus la punta d’aquella roca que sobresurt una miqueta en aquell penya-segat?”, li havia dit el pare un dia quaranta anys arrere. “Veus la caseta aquella que hi ha allà dalt de la cala? Així que comences a vore la punta de la roca i deixes de vore la caseta, allí mateix és el lloc exacte.” I allí mateix era el lloc exacte, conforme deia el pare. El pare li n’havia ensenyat unes quantes, de referències.

Va tardar tres quarts d’hora, si fa no fa, a aplegar-hi. Tot just va començar a veure la punta de la roca que sobresortia del penya-segat i va deixar de veure la caseta que hi havia dalt de la cala, va parar la barca. Del fons de l’embarcació va traure un cabàs de goma on hi havia els aparells de pesca. Els va anar enllestint acuradament i pacient, mecànicament, amb la destresa de qui ha passat mitja vida fent-ho. Va preparar una llinya amb un rastre de quatre hams i un plom gros a la punta. De l’altre cabàs, el de cànem, en va traure un calamar i el va tallar a trossos allargassats amb unes tisores grans de pescador. Va esquarterar els hams i va deixar caure el plom a l’aigua per un costat de la barca. El fil va anar relliscant entre els dits una estona llarga fins que va arribar al fons. Hi havia un bon grapat de metres de fondària, en aquell punt. Tothom ho sabia, al poble, que aquell era un bon lloc; tothom que eixia a pescar com ara ell, o com abans el pare. Quan va sentir que el plom tocava fons, va arreplegar vora mig metre de fil perquè es tesara.

“Ja no hi ha peix. Un dia d'estos arrambaran amb el poc que en queda”, va pensar mentre subjectava el fil amb la mà dreta. No van passar més de dos minuts quan va notar tres o quatre estiregassades contundents a l'altre cap de la llinya. A la quarta, va estirar amb violència del fil i, en comprovar que realment s'havia enganxat, va començar a arreplegar la llinya amb rapidesa, amb braçades vigoroses i compassades. “És ben gros, aquest. Si no aplega al quilo, li deu faltar poc”, va pensar tot joiós. “Vine ací, valent”, va dir en veu alta en traure'l fora de l'aigua. Va somriure satisfet quan va constatar que no havia errat en el seu pronòstic. Hi portava un sarg que devia pesar un quilo i poc, potser un quilo dos-cents o tres-cents. “Amb quatre o cinc més com este, fem el dia”, va rumiar mentre llançava el peix al cabàs i tornava a esquerar i a llançar la llinya. Va pensar que la mare es posaria contenta de debò. “Amb quatre o cinc més com este, tindrem peix per a tota la setmana. I encara ens en sobrarà. Total, en som dos només”. Va pensar que li haguera agradat tindre muller, com gairebé tots els hòmens del poble. Va pensar que acabava de fer-ne cinquanta-dos. Va pensar que ja era massa tard per a trobar una dona. Es va mirar les mans, unes mans grans, rudes, aspres d'anys de feina, tallades pel fred i colrades pel sol. “Qui voldria viure amb un homenot de cinquanta-dos anys com jo?”. Li va vindre al cap la xicota aquella amb qui va festejar unes setmanes, feia ja quasi vint anys. Va pensar que potser va deixar passar un tren que, en el seu cas, no tornaria mai més. Per què ho va fer? Per què va ser que ho deixaren? Ja ni se'n recordava. Després d'allò no n'hi havia hagut cap més, de festeigs. D'aleshores ençà, a les úniques femelles que havia conegut no semblava que els importara gaire el tacte d'unies mans com les seues, unies mans grans, rudes, aspres. Ni tan sols hi paraven esment. Les femelles del Paradís Club l'agafaven de la mà i el conduïen delicadament als reservats de la primera planta, somrients, sense fer-li

preguntes innecessàries, i li parlaven afectuosament, com si de veritat se l'estimaren.

Un parell de picades febles i una altra estiregassada ben abrivada el van traure dels seus pensaments. Va tesar una mica la llinya per tal de temptejar la captura i va arrossegar el fil amb energia. El sarg no era tan gran com l'anterior, però devia pesar-ne més de tres quarts. A l'ham de més avall del rastre cuejava un pagell de vora tres-cents grams. "Bé està", va mussitar.

No va tardar massa a obrir el recapte. En tastar el primer tros de truita va pensar que ningú no feia les truites com la mare. Es va preguntar si les xiques del Paradís Club cuinarien. No, segur que cap d'elles no cuinava. O, si més no, segur que cap d'elles no cuinava tan bé com la mare. En realitat li costava d'imaginar la Xelo o l'Anuska fent una truita de creïlles. Les dones del Paradís Club emanaven fragàncies exòtiques, de vegades embafadores, sempre embriagadores. La mare portava a sobre la flaire de la truita de creïlles, de l'arròs caldós, de la roba planxada i de l'aigua del pou. Igual que la xicota aquella amb qui va festejar feia gairebé vint anys.

El primer glop de vi li va saber a glòria. Aquell any no se n'havia fet gaire, de vi. "Si enguany no plou una miqueta més i torna a pedregar a les acaballes d'agost, tampoc no en farem massa. Cada vegada plou menys. No sé on anirem a parar", va pensar. Va recordar que el pare ja ho deia, això: "Cada vegada plou menys. No sé on anirem a parar".

Mentre va durar l'esmorzar va agafar tres sargs més que passaven tots tres del mig quilo. En acabant, es va concentrar en la feina.

Realment va ser un bon dia. Hi havia bona mar. "Una mica moguda, conforme vol el sarg", va enraonar en veu baixa. "Bona mar". Al cap d'un parell d'hores tenia mig cabàs ple de sargs ben polits, i uns quants pagells, quatre o cinc besucs i alguna mabra. Va decidir que potser era un bon moment per canviar de lloc.

Va enfilel l'embarcació cap a l'alguer. Aquell era un altre dels indrets que li havia ensenyat el pare. Després d'una estona navegant, va guaitar els punts que li servien de referència i va aturar la barca. Era un lloc ple de rocam i d'alguers on probablement podria traure una mica de morralla per a fer un suquet de peix. De segur que la mare se'n alegraria. Tal com havia suposat, en una hora, si fa no fa, va acabar d'omplir el cabàs amb un bon assortit de peix de roca. "Ja n'hi ha prou per hui", va rumiar. "Amb tot este peix ja tenim prou i massa. Total, només en som dos a casa". I llavors va pensar en la xicota aquella amb qui va festejar feia ja gairebé vint anys. I va pensar en la mare. "Es fa vella, la mare". I va pensar en el pare. I va pensar en la buidor que havia deixat el pare d'ençà que havia faltat. I va pensar en ell mateix. I va pensar si algú, a banda de la mare, sentiria cap mena de buidor si ell faltara.

Va arreplegar els aparells amb parsimònia. Mentre posava rumb a terra, va omplir un poal d'aigua de la mar i, amb les tisores, va anar desbudellant i netejant el peix. Després d'una nit gèlida, el sol del migdia lluia radiant i el cel tenia una lluminositat i una blavor que li feien aclucar una mica els ulls per tal d'evitar que el sol l'enlluernara. Va tardar una hora aproximadament a entrar a port. Ja dins del moll, la gent passejava amunt i avall de l'espigó. Alguns s'aturaven de tant en tant davant d'algun iot més gran que els altres, i se'l miraven bo i emetent comentaris d'admiració o d'enveja.

L'amarrador del seu llaüt era a dins de tot del moll, en una zona on només hi havia barquetes com la seua. En fer la volta al darrer espigó va veure, a terra, davant mateix del lloc buit de la seua barca, un grup de quatre o cinc hòmens que xarraven i fumaven. A mesura que va anar acostant-s'hi, li va semblar entreveure-hi la figura de Sebastià i la de l'oncle Jaume. Algú es va adonar de l'arribada del llaüt i va cridar l'atenció dels altres tot fent un gest assenyalant-lo amb el dit. Tothom va dirigir el seu esguard cap a ell. Quan va ser a una vintena

de metres de l'amarrador, hi va identificar clarament Sebastià i l'oncle Jaume; i l'oncle Ramon; i el cosí Pep; i el cosí Jaume. Tots cinc fumaven. Tots cinc se'l miraven. Tots cinc desviaven l'esguard i miraven el terra capmoixos. Ningú no parlava. L'oncle Jaume duia camisa blanca i corbata negra. L'oncle Ramon tenia un cigarret encés en una mà i amb l'altra s'eixugava els ulls amb un mocador de tela blanc.